

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Maakuntavaalit 2019

Heini Huotarinen, neuvotteleva
virkamies

Oikeusministeriö, Demokratia-, kieli-
ja perusoikeusasioiden yksikkö

Taustaa

- Sipilän hallituksen hallitusohjelma 29.5.2015:
  - Hallitus valmistelee sosiaali- ja terveystalouden (SOTE) järjestämismallin kuntaa suurempien itsehallintoalueiden pohjalta. Alueita on yhteensä enintään 19. Kansanvaltaisuuden turvaamiseksi SOTE-alueita johtavat vaaleilla valitut valtuustot.
- Hallituksen linjaus 7.11.2015:
  - Itsehallintoalueita (maakuntia) 18
- Maakuntavaalit toimitettaisiin säännönmukaisesti samanaikaisesti kuntavaalien kanssa
  - ”Maakunta- ja kuntavaalit”
  - Samanaikaiset vaalit 1. kerran huhtikuussa 2021.

Äänioikeus ja vaalikelpoisuus

- Äänioikeus määräytyisi samoin kuin kuntavaaleissa
  - Kotikunnan maakuntaan kuuluvassa kunnassa omaavat 18-vuotiaat EU:n jäsenvaltion kansalaiset sekä Islannin ja Norjan kansalaiset kuin myös muiden valtioiden kansalaiset, joilla ollut kotikunta Suomessa vähintään 2 vuotta.
  - Lisäksi tietyin edellytyksin: EU:n ja kv-järjestöjen palveluksessa olevat, kunnassa asuvat (vaikka ei kotikuntaa olisikaan).
- Vaalikelpoisuus määräytyisi kuntalain sääntelyä vastaavasti
- Sama henkilö voisi olla ehdokkaana sekä maakunta- että kuntavaaleissa
  - Ei rajoitteita esim. kansanedustajalle tai EP:n jäsenelle asettautua ehdolle

Vaalien toimittamisesta

- Suhteellinen vaalitapa, avoin listavaali.
- Kukin maakunta olisi yhtenä vaalipiirinä
  - Ei sisäisiä vaalipiirejä, ei kuntakiintiöitä
- Maakuntavaltuuston vähimmäiskoko:
  - Aukkaita 0 – 200 000: 59
valtuutettua
  - 200 001 – 400 000: 69
  - 400 001 – 600 000: 79
  - 600 000 – 800 000: 89
  - Yli 800 000: 99
  - Valtuusto saisi itse määrätä
suuremmankin parittoman valtuutettujen
määrän

Maakuntavaalilautakunta

- Uusi viranomainen.
- Nykyinen maakunnan liiton hallitus asettaa mahdollisimman pian lainsäädännön tultua voimaan maakuntavaalilautakunnan.
- Edustettava edellisissä kuntavaaleissa ehdokkaita asettaneita äänestäjäryhmiä.
- Hyvissä ajoin?
  - suhteessa ehdokasasetteluun
  - maakuntavaalilautakunnan järjestäytyminen ja kouluttautuminen

Ensimmäiset maakuntavaalit

- Hallituksen 17.8.2018 eduskunnalle toimittamassa vastineessa ehdotetaan, että ensimmäiset maakuntavaalit toimitettaisiin samanaikaisesti europarlamenttivaalien kanssa sunnuntaina 26.5.2019.
- Aikataulu edellyttää, että lainsäädäntö tulee voimaan noin puoli vuotta tätä ennen.
- Maakuntavaltuustojen toimikausi alkaisi elokuussa 2019.

Keväällä 2019
toimitetaan siis
kolmet vaalit:
14.4.
eduskuntavaalit
26.5.
yhdistetyt
europarlamentti-
ja maakuntavaalit

Kunnat ja kevään 2019 vaalijärjestelyt

- Vaalijärjestelyt noudattelevat pääosin totuttua kaavaa: Kunta on vastuussa mm. äänestyspaikkojen nimeämisestä, kunnan vaaliviranomaisten kouluttamisesta ja ohjaamisesta sekä vaalipäivän äänestyslippujen alustavasta ääntenlaskennasta.
- Vaalipiirilautakunta hoitaa ennakkoäänien laskennan ja tarkastuslaskennan kaikkien vaalien osalta.
- Kaksien vaalien toimittaminen samana päivänä vaatii virkailijoilta tarkkuutta. Huomattavaa on myös maakuntavaalien suuri ehdokasmäärä ja ääntenlaskennan vaatima tila.
- Kirjeäänestys käyttöön ensimmäistä kertaa eduskuntavaaleissa, käytössä myös europarlamentti- ja maakuntavaaleissa.

Maakuntaa vaihtavat kunnat

- Huhtikuussa 2019 toimitettavissa eduskuntavaaleissa ehdotetaan vielä noudatettavaksi nykyistä vaalipiirijakoa.
- Muutoksella on merkitystä neljässä kunnassa, jotka vaihtavat maakuntauudistuksen myötä maakuntaa. Maakuntaa vaihtavat kunnat ovat Heinävesi, Iitti, Joroinen ja Kuhmoinen.

Oikeusministeriön antama ohjeistus ja koulutus

- Kunnille lähetetään kirje kevään vaaleihin varautumisesta syys-lokakuun vaihteessa.
- Maakunnille lähetetään kirje maakuntavaalilautakuntien asettamisesta, kun lainsäädäntö on tullut voimaan.
- Vaalipiirilautakuntien koulutus järjestetään tammikuussa, maakuntavaalilautakuntien koulutus helmikuussa
- Keskusvaalilautakunnille koulutuskierrös jokaisessa vaalipiirissä helmikuun aikana, lisäksi video ja skype.
- Jokaiselle vaaliviranomaiselle laaditaan kyseisiä vaaleja koskevat ohjekirjat.

Kysymyksiä tai kommentteja?

Asiaan voi palata: vaalit(a)om.fi tai Heini Huotarinen, p. 02951 50127

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Kiitos!